

ČÁST ČTVRTÁ

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 25

[Kancelář veřejného ochránce práv]

(1) Úkoly spojené s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti ochránce plní Kancelář, která je organizační složkou státu.

(2) Podrobnosti o organizaci a úkolech Kanceláře upravuje statut, který vydá ochránce.

(3) Ochránci mohou být pro plnění úkolů při výkonu jeho působnosti jmenováni asistenti.

(4) Pracovní poměr asistenta vzniká jmenováním a řídí se zákoníkem práce, pokud tento zákon nestanoví jinak. Asistenta jmenuje a odvolává vedoucí Kanceláře na základě návrhu ochránce.

(5) Asistentem může být jmenován bezúhonný občan, který má vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oblasti práva na vysoké škole a který vykonal přípravnou praxi v Kanceláři po dobu nejméně 12 měsíců. Podmínku bezúhonnosti nesplňuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen za trestný čin, pokud se na něj hledí, jako by odsouzen nebyl.

(6) Ochránce může pověřit asistenty a další zaměstnance Kanceláře, aby prováděli šetření ve věci podle § 15, 16 a § 21a odst. 1. Jednat jménem ochránce v příslušném řízení před soudem nebo Ústavním soudem⁴⁾ však mohou pouze asistenti.

⁴⁾ § 64 odst. 2 písm. f) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění zákona č. 18/2000 Sb.

Z důvodové zprávy (k § 25 až 26):

Ochránce řídí svou kancelář, jejíž strukturu upřesní ve statutu. Závažnou zárukou jeho nezávislosti je i samostatná kapitola ve státním rozpočtu. To však neznamená, že by se mělo jednat o gigantickou, rozpočtově náročnou instituci.

Z důvodové zprávy (obecná část):

Předpokládá se, že celkový počet pracovníků nepřevyší 40 a že výdaje státního rozpočtu nepřevyší 30 mil. Kč ročně.

K § 25

Ustanovení vymezuje existenci KVOP, její organizaci, základní složení a hlavní činnost. KVOP by měla fungovat jako složka zajišťující fungování a činnost ochránce a měla by mu k tomu poskytovat nejenom technické, ale i personální a odborné zázemí. KVOP vzniká ze zákona a je organizační složkou státu. Dále komentované ustanovení zakotvuje možnost ochránce vydávat vlastní vnitřní předpisy, kterými zabezpečí řádné fungování KVOP a zpřesní organizační členění KVOP. Další částí daného ustanovení je v odstavcích 3 až 5 možnost ochránce jmenovat své asistenty, kteří mu mají pomáhat s odbornou činností a s výkonem jeho pravomocí. Taktéž upravuje požadavky na výkon funkce asistenta a základní právní rámec jeho pracovního poměru. Obsahem § 25 zák.

o VOP je taktéž zákonem daná možnost zastoupení ochránce při výkonu jeho činnosti a před soudy. Jedná se o odlišnou formu zastoupení, než je uvedeno v § 2 odst. 4, který umožňuje ochránci svěřit část své působnosti svému zástupci (viz výklad k tomuto ustanovení).

K odstavci 1

KVOP vytváří podmínky pro řádné fungování samotné instituce ochránce. KVOP vznikla, aby zajišťovala organizační, odborné a technické zabezpečení činnosti veřejného ochránce práv a je zřizována jako organizační složka státu dle § 3 odst. 1 zák. č. 219/2000 Sb., zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích. Tento zavedl nový pojem „organizační složka státu“ a vymezil právní postavení a základní principy fungování těchto orgánů, mezi něž je řazena i KVOP. Dne 7. 6. 2000 bylo vydáno nařízení vlády č. 165/2000 Sb., o některých opatřeních k provedení zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, které konstatuje, že **KVOP je rozpočtovou organizací**. V čele KVOP je dle tohoto nařízení vedoucí, který svou činnost vykonává podle pokynů ochránce. Vedoucího KVOP jmenuje a odvolává ochránce. KVOP hospodáří s rozpočtovými prostředky samostatné kapitoly státního rozpočtu. Sídlem KVOP je Brno, Údolní 39, 602 00 (k sídle ochránce viz § 2 odst. 3 zák. o VOP a výklad k tomuto ustanovení).

Organizační struktura KVOP je upravena Organizačním řádem, který byl přijat v souladu s § 25 odst. 2 komentovaného zákona, a článkem 3 Statutu KVOP ze dne 25. 2. 2013. Organizační řád v aktuálním znění byl přijat 31. 12. 2017 s účinností k 1. 1. 2018. Tento Organizační řád určuje vztahy nadřízenosti a podřízenosti v rámci KVOP a vymezuje základní působnost jejích útvarů. Ve smyslu § 7 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, organizační řád KVOP pověřuje zaměstnance KVOP pro jednotlivé právní úkony jednat jménem státu.

KVOP se člení na tyto organizační útvary (viz také schéma v příloze č. 1): Vedoucí Kanceláře, sekretariát veřejného ochránce práv a jeho zástupce, právní sekce, odbor administrativních a spisových služeb, odbor vnitřní správy a odbor péče o zaměstnance.

Sekretariát veřejného ochránce práv např. vede osobní korespondenci ochránce, včetně korespondence elektronické, připravuje a organizuje osobní program ochránce a jeho styk se zaměstnanci a externími osobami, vyhotovuje zápisy z porad ochránce, poskytuje ochránci právní poradenství, připravuje koncepci mediální politiky ochránce, vypracovává podklady pro informování veřejnosti o činnosti ochránce, zajišťuje styk se sdělovacími prostředky a zpracovává mediální analýzy, připravuje podklady a organizuje přípravu televizního seriálu o činnosti ochránce aj.

V čele KVOP stojí **vedoucí kanceláře, který je statutárním orgánem KVOP**, a jsou mu podřízeni zaměstnanci KVOP v pracovněprávních vztazích. Stejně tak je mu podřízen sekretariát vedoucího KVOP a má z hlediska úrovně řízení postavení referátu. Vedoucí sekretariátu má oprávnění daná mu organizačním řádem KVOP. Sekretariát vedoucího KVOP např. organizuje pronájem sálů, zpracovává tuzemské cestovní příkazy, zpracovává a eviduje přijatou a odeslanou poštu apod. Dále je vedoucímu KVOP podřízen samostatný referát dětské skupiny a útvar interního auditu.

Samostatný referát dětské skupiny zajišťuje fungování (včetně evidence a přípravy smluv a dalších relevantních dokumentů) dětské skupiny KVOP v souladu s příslušnými vnitřními řídicími akty vedoucího KVOP.

Vzhledem k rozsahu agendy ochránce je právní sekce členěna na odbory, které jsou rozděleny dle působnosti ochránce a dále je zde organizačně řazen sekretariát právní sekce a úsek výzkumu. Z pohledu odborného členění **se právní sekce dělí na:**

- odbor stavebního řádu a životního prostředí,
- odbor veřejného pořádku a místní správy,
- odbor dohledu nad omezováním osobní svobody,
- odbor sociálního zabezpečení,
- odbor rovného zacházení,
- odbor justice, migrace a financí,
- odbor rodiny, zdravotnictví a práce,
- odbor metodicko-analytický a
- odbor ochrany práv osob se zdravotním postižením.

V čele právní sekce stojí **ředitel**, jehož rozsah pravomocí je vymezen organizačním řádem KVOP. V právní sekci by měli pracovat zejména odborníci pro oblast práva a veřejné správy, zejména právníci. S ohledem na odbornou a specifickou oblast práce a na rozvíjející se agendu a rozšiřování působnosti ochránce docházelo postupně k navyšování počtu zaměstnanců právní sekce (k 1. 1. 2019 právní sekce zaměstnávala celkem zaměstnance v rozsahu 100,5 pracovního úvazku)

Právní sekce zajišťuje přípravu a zpracování odborných podkladů pro výkon věcné působnosti ochránce podle zákona o veřejném ochránci práv, např. zajišťuje pro ochránce výkon působnosti ve věcech činnosti správních úřadů a dalších institucí uvedených v § 1, zajišťuje pro ochránce vyřizování podání a podnětů, zajišťuje pro ochránce provádění systematických návštěv zařízení, kde se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě, výkon působnosti ve věcech práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací, sledování zajištění cizinců a výkonu správního vyhoštění, předání nebo průvozu zajištěných cizinců a trestu vyhoštění cizinců, kteří byli vzati do vyhošťovací vazby nebo kteří vykonávají trest odnětí svobody, sledování naplňování mezinárodní smlouvy upravující práva osob se zdravotním postižením aj.

Sekretariát právní sekce zpracovává zahraniční cestovní příkazy a podklady pro evidenci docházky zaměstnanců právní sekce.

Úsek výzkumu navrhuje a zpracovává sociologické výzkumy v oblastech působnosti ochránce.

Odbor administrativních a spisových služeb se člení na

- oddělení spisových služeb a
- oddělení administrativních služeb.

Do čela odboru je jmenován **vedoucí odboru**, jehož rozsah pravomocí je vymezen organizačním řádem KVOP.

Odbor administrativních a spisových služeb např. zajišťuje a odpovídá za centrální příjem dokumentů do KVOP včetně centrálního vypravení a odeslání zásilek, přesné vkládání údajů do systému elektronické spisové služby a veškeré administrativní operace související s korespondencí KVOP včetně jejího převodu do elektronické podoby archivace, dále zajišťuje běžný chod podatelny KVOP, včetně elektronické podatelny a konverze dokumentů aj.

Odbor vnitřní správy se člení na:

- oddělení ekonomické,
- samostatný referát personální a ekonomiky práce,

- samostatný referát informatiky a IT,
- samostatný referát správy budovy,
- samostatný referát dopravy.

Do čela odboru je jmenován **vedoucí odboru**, jehož rozsah pravomocí je vymezen organizačním řádem KVOP.

Odbor vnitřní správy např. zabezpečuje osobní a věcné potřeby KVOP a jejich zaměstnanců. Vedoucí odboru odpovídá vedoucímu KVOP za správu příslušné rozpočtové kapitoly a za dodržení závazných ukazatelů státního rozpočtu. Shromažďuje a vyřizuje požadavky na dodávky, opravy a obměnu informačních a komunikačních technologií, vybavení objektu, zařízení odlučených pracovišť a bytů KVOP. Spravuje hmotný i nehmotný majetek KVOP a vede rozpočtovou, účetní, personální a mzdovou agendu aj.

Organizační strukturu přehledně vyjadřuje organizační schéma KVOP zveřejněné na oficiálních stránkách ochránce www.ochrance.cz.

KVOP zveřejnila strategii rozvoje KVOP na roky 2016–2021, ve které si vytyčila cíle další činnosti. Dle této strategie je cílem KVOP být respektovanou, nestrannou, profesionální a otevřenou institucí, která přispívá k dobré správě věcí veřejných a k ochraně základních práv a důstojnosti lidí. Konkrétně si vytyčila **tyto strategické cíle**:

- efektivní systém řízení a rozvoje lidských zdrojů,
- efektivní systém řízení kvality,
- efektivní systém hospodárného využívání prostředků způsobem šetrným k životnímu prostředí.

K odstavci 2

Na základě tohoto ustanovení vydal dne 31. 1. 2001 ochránce první **Statut Kanceláře veřejného ochránce práv**. Dne 25. 2. 2013 byl vydán nový Statut, který nabyl účinnosti dnem 1. 3. 2013. Pravomoc k vydávání statutu je dána výlučně ochránci.

Statut KVOP v úvodních ustanoveních shrnuje zákonné náležitosti činnosti KVOP a konstatuje postavení KVOP jako organizační složky státu. Dále uvádí, že KVOP je v hospodářských, pracovněprávních a dalších vztazích v rámci § 25 odst. 1 zák. o VOP oprávněna jménem státu jednat, nabývat práv a zavazovat se. Ve shodě s Organizačním řádem KVOP vymezuje postavení vedoucího KVOP, kterého jmenuje a odvolává a o jehož pracovněprávních věcech rozhoduje ochránce. Pro případ, kdy nebude vedoucí KVOP, dává Statut možnost ochránci na přechodné období pověřit vedením KVOP některého z jejich zaměstnanců. Vedoucí KVOP plní podle zvláštních předpisů vůči zaměstnancům KVOP funkci statutárního orgánu zaměstnavatele a je nadřízeným všech zaměstnanců KVOP. Dále je vedoucí KVOP Statutem zmocněn k poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve věcech, které se týkají působnosti ochránce vyplývající z tohoto zákona.

K odstavci 3

Zákonem č. 314/2008 Sb. došlo s účinností ke dni 1. 8. 2008 ke zpřesnění ustanovení odstavce 3, který vymezuje **možnost jmenování asistentů na pomoc při plnění úkolů ochránce při výkonu jeho působnosti**. Funkce a činnost asistenta ochránce by měla dle daného ustanovení spočívat v pomoci při činnosti ochránce v rámci jeho působnosti. Konkrétně to sice ze znění daného odstavce, ale z logiky věci a v návaznosti na § 2 odst. 4 zák. o VOP lze dovodit, že možnost jmenování asistenta platí i pro zástupce ochránce.

Činnost asistenta zástupce ochránce by tak měla spočívat v pomoci při plnění úkolů zástupce ochránce, a to v rozsahu jeho působnosti tak, jak je rozdělena ochráncem v návaznosti na § 2 odst. 4.

Asistent ochránce je odborník na oblast práva a vykonává funkci určitého pomocníka ochránce. Jak uvádí V. Sládeček ve svém komentáři k zákonu o veřejném ochránci práv, zákonodárce se inspiroval obdobnou funkcí u soudů (Sládeček, 2011, s. 159). Můžeme konstatovat, že se jedná o obdobu funkce asistenta nejenom u soudů, ale i u státních zástupců. Výkon funkce asistenta je uznáván jako tzv. čekatelská praxe asistenta soudce či justičního čekatele pro jmenování soudcem (§ 110 odst. 3 zák. o soudech a soudcích), praxe asistenta státního zástupce pro jmenování státním zástupcem (§ 33 odst. 2 zák. o SZ), praxe advokátního koncipienta pro ustanovení advokátem (§ 6 odst. 2 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii) a praxe pro jmenování notářem [§ 7 odst. 2 zák. č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)].

K odstavci 4

Ustanovení odstavce 4 bylo do zákona doplněno zmíněným zákonem č. 314/2008 Sb. s účinností k 1. 8. 2008. Ustanovení **upravuje vznik a zánik funkce asistenta ochránce**. Asistenta jmenuje a odvolává vedoucí KVOP na návrh ochránce.

Ustanovení dále určuje pracovníprávní poměr výkonu funkce asistenta, tj. že se vznik, změna a zánik pracovního poměru asistenta řídí zákoníkem práce. Z textu ustanovení vyplývá, že funkce asistenta ochránce vzniká jmenováním. Jmenování je jednostranným právním jednáním, zaměstnanec však musí s tím, že bude na pracovní místo jmenován, souhlasit. Zákon o veřejném ochránci práv ani zákoník práce nestanoví formální ani obsahové náležitosti jmenování. V praxi má zpravidla písemnou formu (jmenovací dekret nebo dopis) a z jeho obsahu vyplývá: kdo je jmenován (zaměstnanec), kým je jmenován (zaměstnavatel), na jaké vedoucí pracovní místo (do jaké funkce) a kde (místo výkonu funkce) a od kterého dne (vznik pracovního poměru) bude práci vykonávat. Jmenováním může být pracovní poměr také změněn, pokud již zaměstnanec u zaměstnavatele pracoval na základě pracovní smlouvy a poté byl jmenován na vedoucí pracovní místo (Bělina, 2015, s. 199).

K odstavci 5

Ustanovení odstavce 5 bylo do zákona taktéž doplněno zmíněným zákonem č. 314/2008 Sb. s účinností k 1. 8. 2008. Ustanovení upravuje **požadavky pro funkci asistenta**. Podmínkou je zjednodušeně řečeno právnické vzdělání. Je požadováno vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu dle § 46 zák. č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). Dle tohoto zákona je magisterský studijní program zaměřen na získání teoretických i praktických poznatků založených na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopnosti k tvůrčí činnosti. Oblast vzdělávání je v příloze 3 tohoto zákona, kde v bodě 22 je uvedeno právo.

Dalším požadavkem je přípravná praxe v KVOP v délce minimálně 12 měsíců. Doba je stanovena jako minimální, s tím, že po absolvování minimální přípravné praxe není zákonný nárok na jmenování do funkce asistenta.

Dalším z požadavků na výkon funkce asistenta je bezúhonnost. Za bezúhonnost můžeme označit stav, kdy osoba nebyla odsouzena za trestný čin, popř. za úmyslný trestný čin a není pachatelem přestupků. Bezúhonnost je různými právními předpisy definována

odlišně (Mráz, 2015), nelze tedy tento pojem pro účely komentovaného ustanovení jednoznačně vyložit.

Poslední věta odstavce 5 stanovuje, že ani osoba, která byla pravomocně odsouzena za trestný čin, ale odsouzení bylo zhlazeno, tj. hledí se na něj jako by odsouzen nebyl, nemůže vykonávat funkci asistenta. Zde lze hovořit o určitém zpřísnění, kdy ani po zhlazení odsouzení nemůže dotyčný vykonávat funkci asistenta ochránce.

K odstavci 6

Vzhledem k rozsahu agendy, kterou vykonává ochránce, lze předpokládat, že nemůže veškerá šetření vykonávat sám. Zákon umožňuje, aby asistenti a další zaměstnanci KVOP prováděli šetření, vstupovali do všech prostor úřadů, kde provádí šetření, nahlíželi do spisů, kladli otázky jednotlivým zaměstnancům úřadů, popř. rozmlouvali s osobami umístěnými v zařízeních, a to bez přítomnosti jiných osob, dále mohou být přítomni při ústním jednání a provádění důkazů úřady a klást přítomným osobám otázky. Mají dále právo si vyžádat pomoc od státních orgánů a osob vykonávajících veřejnou správu. Taktéž mají právo navštěvovat kontrolovaná zařízení a sledovat vyhoštění. Tato oprávnění jsou dána všem zaměstnancům KVOP. Ze smyslu zákona a v návaznosti na odbornou agendu, kterou vykonávají, vyplývá, že se jedná o zaměstnance, kteří mají magisterské vzdělání v oboru právo. Dané činnosti jsou vykonávány zaměstnanci KVOP právní sekce, a to dle konkrétních oblastí působností, které se ve své činnosti věnují.

Dle zákona o veřejném ochránci práv však při řízení před soudy nebo Ústavním soudem mohou ochránce zastupovat pouze asistenti, a nikoliv již každý ze zaměstnanců. U těchto činností se předpokládá delší právní praxe a praktické zkušenosti. Před Ústavním soudem se může jednat např. o tzv. zvláštní oprávnění ochránce podávat vlastní návrhy na zrušení podzákoných právních předpisů (dle § 64 odst. 2 písm. zák. o ÚS).

Pověření k zastupování by mělo být písemné, aby bylo možné se jím prokazovat při jednotlivých šetřeních.

Judikatura:

■ V širším slova smyslu je však pod úřad ochránce nutno zahrnout i pracovníky KVOP, kterou zřizuje zákon o veřejném ochránci práv ve svém § 25 odst. 1 jako pomocný orgán sloužící k zabezpečení úkolů spojených s odborným, organizačním a technickým zabezpečením činnosti ochránce, a to jako organizační složku státu. (NSS sp. zn. 7 As 18/2006)

Související ustanovení:

§ 1 – působnost, § 2 odst. 3 až 4 – volba, volitelnost, sídlo, zástupce, § 15 – vyšetřovací oprávnění, § 16 – povinnost součinnosti, § 21a – návštěvy zařízení, sledování vyhoštění, § 26 – financování, § 27 – působnost zákoníku práce, platové poměry

Související předpisy:

§ 110 odst. 3 zák. o soudech a soudcích, – § 64 odst. 2 zák. o ÚS, – § 33 odst. 2 zák. o SZ, – § 33 zákoníku práce, – § 7 odst. 2 zák. č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), – § 6 odst. 2 zák. č. 85/1996 Sb., o advokacii, – § 46 a příloha 3 bod 22 zák. č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), – zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, – § 3 odst. 1 a § 7 odst. 2 zák. č. 219/2000 Sb., zákon o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, – čl. VII bod 2 až 3 a čl. XII zák. č. 314/2008 Sb., – nařízení vlády č. 165/2000 Sb., o některých opatřeních k provedení zákona č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv

Literatura:

Důvodová zpráva k zákonu o veřejném ochránci práv.

Organizační schéma Kanceláře veřejného ochránce práv [online]. Kancelář veřejného ochránce práv. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Kancelar/Schema_KVOP-2018.pdf [cit. 20. 1. 2019].

Statut Kanceláře veřejného ochránce práv [online]. Kancelář veřejného ochránce práv. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/kancelar-vop/statut/> [cit. 20. 1. 2019].

BĚLINA, M. § 33 [Vznik pracovního poměru]. In BĚLINA, M. a kol. *Zákoník práce*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 199.

Kancelář VOP. Povinně zveřejňované informace [online]. Kancelář veřejného ochránce práv. Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/kancelar-vop/povinne-zverejnovane-informace/> [cit. 20. 1. 2019].

Strategie rozvoje Kanceláře veřejného ochránce práv na roky 2016–2021 [online]. Kancelář veřejného ochránce práv. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Kancelar/strategie_KVOP_2016-2021.pdf [cit. 20. 1. 2019].

MRÁZ, M. *Bezúhonnost v právním řádu České republiky* [online]. epravo.cz, publ. 1. 12. 2015. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/bezuhonnost-v-pravnim-radu-ceske-republiky-99570.html> [cit. 20. 1. 2019].

SLÁDEČEK, V. *Zákon o Veřejném ochránci práv. Komentář*. 2. vyd. Praha. C. H. Beck, 2011, s. 156 až 161.

§ 25a

[Poradní orgán k monitorování provádění mezinárodní smlouvy upravující práva osob se zdravotním postižením]

(1) Ochránce k plnění úkolů podle § 21c zřizuje poradní orgán pro spolupráci při monitorování provádění mezinárodní smlouvy upravující práva osob se zdravotním postižením⁶⁾.

(2) Členy poradního orgánu jsou osoby se zdravotním postižením a osoby hájící jejich práva a zájmy. Členy poradního orgánu jmenuje ochránce po projednání s organizacemi osob se zdravotním postižením.

(3) Podrobnosti o organizaci a úkolech poradního orgánu upravuje jeho statut, který vydá ochránce.

---

⁶⁾ Úmluva o právech osob se zdravotním postižením, vyhlášená pod č. 10/2010 Sb. m. s.

Z důvodové zprávy k zákonu č. 198/2017 Sb., změna zákona o veřejném ochránci práv (obecná část):

Specifikum monitorovacího orgánu podle Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením je pak participace samotných osob se zdravotním postižením na jeho činnosti. Jelikož však v České republice bude vlastním monitorovacím orgánem ochránce jako orgán monokratický (což přitom samo o sobě není v rozporu s Pařížskými principy), bude nutno Úmluvou jako závazným mezinárodněprávním dokumentem předpokládanou participaci zajistit jiným způsobem. Proto návrh ukládá ochránci zřídit pro monitorování Úmluvy poradní orgán.

K § 25a

V reakci na přijetí zákona č. 198/2017 Sb. zakotvujícího působnost ochránce v oblasti monitorování provádění mezinárodní smlouvy upravující práva osob se zdravotním postižením, tj. Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, bylo do zákona o veřejném

ochránci práv s účinností k 1. 1. 2018 vloženo i komentované ustanovení nařizující zřízení poradního orgánu ochránce pro výkon této působnosti. Článek 33 odst. 3 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením totiž požaduje, aby se na monitorování aktivně podílela občanská společnost, především osoby se zdravotním postižením a organizace je zastupující. Cílem je zajistit, aby byl ochránce seznámen s relevantními problémy všech osob se zdravotním postižením a tyto osoby se k nim mohly kvalifikovaně vyjádřit.

Lze uvažovat, zda je tato konstrukce monitorovacího orgánu vhodná, zvláště za situace, kdy zákonodárce sám přiznává, že při jejím stanovení byl veden snahou o co největší finanční úsporu, nadto by dle něj bylo organizačně náročné zřídit samostatný orgán (důvodová zpráva k zákonu č. 198/2017 Sb.). Zvolenou úpravou totiž ponechává zřízení poradního orgánu zajišťujícího participaci práv osob se zdravotním postižením a případné problémy s tímto související na ochránce. Případnější by tedy zřejmě bylo místo ochránce jako monitorovacího orgánu s poradním orgánem pomáhajícím mu v jeho činnosti ustanovit přímo samostatný orgán skládající se z osob se zdravotním postižením a osob hájících jeho zájmy, jemuž by ochránce případně mohl být v jeho činnosti nápomocen.

Předmětné ustanovení doplňuje § 1 odst. 7 zák. o VOP stanovící základ této působnosti ochránce a § 21c upravující podrobnosti jejího výkonu. Je zařazeno mezi ustanovení, které zákon o veřejném ochránci práv označuje jako závěrečná, která se kromě účinnosti zabývají postavením KVOP, financováním činnosti ochránce, vztažením zákoníku práce na ochránce a platovými poměry zaměstnanců KVOP. Jeho umístění za úpravu zabývající se postavením KVOP sice dává smysl, jelikož v obou případech se jedná o útvar mající za úkol pomáhat ochránci řádně plnit jeho činnost, protože ale po něm následuje úprava financování činnosti ochránce a KVOP, rozbíjí tak logickou systematiku zákona.

K odstavci 1

Poradní orgán k monitorování naplňování Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením zřizuje dle komentovaného ustanovení ochránce. Tento orgán má s ochráncem při výkonu jeho působnosti v předmětné oblasti spolupracovat. Konkrétní úkoly, u nichž se předpokládá participace poradního orgánu, jsou především podpora naplňování práv osob se zdravotním postižením a navrhování opatření směřující k jejich ochraně, zveřejňování zpráv a vydávání doporučení v otázkách s tímto souvisejícími, provádění výzkumu, zajišťování výměny dostupných informací s příslušnými zahraničními a mezinárodními subjekty a jiné činnosti související s plněním předmětné působnosti ochránce. Poradní orgán, resp. jeho členové mají úzkou vazbu na osobu konkrétního ochránce, který si je vybral; on je vybírá, jmenuje i navrhuje jejich odvolání a trvání jejich funkce je navázáno na trvání výkonu funkce ochránce (viz výklad k odstavci 2 až 3).

Samotné monitorování provádí ochránce stejně jako v ostatních případech výkonu jeho působnosti. Předpokládá se, že poradní orgán bude získávat podněty od osob se zdravotním postižením, organizací hájících jejich práva a od pečujících osob pro další činnost ochránce. Participace poradního orgánu poté spočívá v tom, že stanovuje priority a systémová témata, která je třeba v oblasti ochrany práv osob se zdravotním postižením řešit, je s postupy a výsledky ochránce seznamován, může se k nim vyjadřovat, předkládat vlastní návrhy ohledně toho, čím konkrétně by se měl ochránce v rámci předmětné působnosti zabývat, a aktivně se podílet na jednotlivých krocích sledování. V jejich rámci se také účastní hodnocení právních předpisů a různých politik týkajících se osob se zdravotním postižením a zaujímá stanoviska ke strategickým dokumentům ochránce týkajících se těchto osob. Je